

Андрій Блажкевич,

канд. іст. наук, наук. співроб. аналітично-прогностичного відділу НЮБ
Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського

ЕЛЕКТРОННІ ЮРИДИЧНІ БІБЛІОТЕКИ ЯК СКЛАДОВА НАЦІОНАЛЬНОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ

Стаття присвячена висвітленню електронних юридичних бібліотек як інформаційних ресурсів правової проблематики національного інформаційного простору, організації Національною юридичною бібліотекою Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського представлення в електронному форматі власних інформаційних ресурсів, зокрема інтернет-путівника юридичними ресурсами України.

Ключові слова: електронні юридичні бібліотеки, правова культура громадян, веб-сайт.

У сучасному українському національному просторі спостерігається тенденція до збільшення кількості електронних юридичних бібліотек, покликаних сприяти формуванню та підвищенню рівня правової культури громадян.

Правова культура суспільства – це різновид і невід’ємна частина загальної культури, що становить систему духовних і матеріальних цінностей у правовій сфері, збережених, накопичених і розвинутих суспільством завдяки постійному вдосконаленню заходів інформаційного, просвітницько-освітнього характеру з урахуванням загальнолюдських правових цінностей.

Питання, пов’язані з формуванням правової культури населення, наданням доступу до електронних інформаційних ресурсів правової проблематики, технологією організації комплексних бібліотечних юридичних інформаційних ресурсів, електронними колекціями, збереженням рідкісних юридичних видань шляхом формування електронної бібліотеки тощо розглядаються такими науковцями, як В. Горвий, В. Попик, Л. Чуприна, М. Іванова, І. Павлуша, В. Пальчук, А. Блажкевич, І. Шульга, В. Семесько та ін., які акцентують увагу на науково-практичних засадах акумуляції в бібліотеках різновидової, у тому числі правової, електронної інформації, особливостях надання доступу до правової інформації громадянам України, основних принципах побудови та складових бібліотечних юридичних ресурсів.

Мета нашого дослідження – висвітлення інтернет-ресурсів юридичної проблематики, які можуть використовуватись як інструмент у процесі формування та підвищення правової культури громадян, та їх представлення бібліотеками.

Бібліотеки найбільш доступні установи, які володіють певними документно-інформаційними ресурсами з питань права та зобов'язані забезпечувати реалізацію права людини на інформацію. У цьому аспекті примітною є спрямована на формування правової культури громадян України діяльність Національної юридичної бібліотеки Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського НАН України.

Національна юридична бібліотека (далі – НЮБ) керується Конституцією України [12], законами України, актами Президента України [19, 20] та Кабінету Міністрів України [16], іншими нормативно-правовими актами, наказами Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського.

НЮБ – структурний підрозділ Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського, яка забезпечує акумуляцію та ефективне використання документально-інформаційних ресурсів на всіх видах носіїв, що містять правову інформацію, а також інші ресурси інформації, суміжні за своєю змістовною основою з правовими, які сприяють удосконаленню правотворчої діяльності в Україні, вивченню громадської думки про ефективність правотворення, суспільні потреби в його вдосконаленні, перспективи його розвитку в контексті суспільної еволюції [15].

Пріоритетними напрямками діяльності НЮБ є сприяння утвердженню й розвитку національної правової традиції, розширення доступу до правових інформаційних ресурсів усім категоріям громадян, ефективне використання цих ресурсів у практиці суспільного життя з метою розвитку демократичних основ державного управління та демократизації українського суспільства.

Серед замовників інформаційно-аналітичної продукції НЮБ – вищі та регіональні управлінські структури, наукові установи, громадські організації. Так, зокрема, НЮБ видає бюлетень оперативних матеріалів на базі аналізу правової електронної інформації «Громадська думка про правотворення», який висвітлює актуальні питання законотворення, виходить раз на два тижні з 2011 р. [5].

Також НЮБ спільно з Українським союзом промисловців і підприємців та за сприяння Служби інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади (СІАЗ) НБУВ з 2008 р. видає інформаційно-аналітичний бюлетень «Безпека підприємництва» (додаток до журналу

«Україна: події, факти, коментарі»), періодичність виходу бюлетеня – щомісячно [1].

На сайті Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського представлено також такі електронні інформаційні ресурси НЮБ, як: «Влада для громадян» (юридичні роз'яснення), «Юридичні консультації» (відповіді фахівця), «Україніка політична» (конституції, вибори народних депутатів, резонансні публікації), «Конституційне правосуддя в країнах СНД і Балтії» (понад 70 дайджестів офіційних матеріалів і публікацій у періодичних виданнях (2009–2011 рр.)), «Інтернет-путівник по юридичних ресурсах України» (бази даних нормативних актів, сайти юридичних академічних установ і вищих навчальних закладів тощо) [14].

Основні завдання НЮБ – це акумуляція в бібліотечних фондах правової інформації на всіх видах носіїв; забезпечення ефективного доступу до документного, наукового, інформаційно-аналітичного ресурсу правової та необхідної в реалізації правових відносин суміжної з нею іншої інформації; сприяння вдосконаленню комплектування фондів Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського новою правовою інформацією; організація представлення інформаційних ресурсів, що відображають національну правову традицію; здійснення навігаторських функцій в інтересах замовників по вітчизняних ресурсах правової інформації та відповідних ресурсах інтернет-інформації; сприяння реалізації національно-освітніх і науково-популярних програм у сфері правового забезпечення розвитку суспільства.

Таким чином, НЮБ проводить системну роботу з надання правової інформації в контексті забезпечення сучасних потреб громадянського суспільства.

Великим попитом для правознавців та юристів користуються юридичні інформаційні ресурси Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського (далі – НБУВ) [23–30]. На веб-сайті можна знайти літературу з юридичних наук із фонду НБУВ. Юристам і правознавцям, зокрема, пропонуються: електронний каталог НБУВ (література з юридичних наук із фонду НБУВ (пошук за ключовими словами, авторами, роками видання, назвами та рубрикаторм, надходження включно з 1993 по 2014 р.); наукова електронна бібліотека (повнотекстова колекція літератури юридичної тематики – кодекси, наукові видання, монографії, довідники, енциклопедії, словники, підручники, методичні посібники, пошук за якими відбувається за ключовими словами, авторами, роками видання, назвами та рубрикаторм, надходження з 2010 р.); реферативна інформація (реферативна база даних підтримується Інститутом проблем

реєстрації інформації НАН України та НБУВ); автореферати дисертацій (можна скачати повні тексти авторефератів); також на веб-сайті пропонується розділ інтернет-навігатора «Органи державної влади»; електронні колекції (можна читати книгу повністю або переглянути її зміст чи прочитати анотацію); інформаційно-аналітичні матеріали (за списком видань, а також за поточний рік – повні тексти), інформаційні ресурси Інтернет (анотований тематичний навігатор українськими ресурсами Інтернет для юристів (пошук за ключовими словами та назвами ресурсів).

Розглянемо детальніше юридичні інформаційні ресурси інтернет-сервизища, представлені в інтернет-путівнику на порталі НБУВ.

Так, зокрема, на веб-сайті «Юридичні послуги Online» [21] можна знайти багато юридичної інформації як для юристів, так і для всіх, хто цікавиться українським законодавством, або хоче розв'язати якусь юридичну проблему. Сайт складається з чотирьох розділів: Послуги для громадян. – Послуги для бізнесу. – Послуги для юристів. – Різне.

Перший розділ «Послуги для громадян» містить юридичні послуги та юридичну інформацію, які будуть цікаві в першу чергу звичайним громадянам. У нього входять юридична консультація, відповіді на запитання громадян з різних галузей права України, послуги зі складання позовів і заяв, а також корисні юридичні поради та консультації юриста.

Цей розділ буде цікавий усім громадянам, яким потрібна юридична консультація або юридична допомога. Послуги та консультації надаються тільки щодо українського законодавства.

Особливо в цьому розділі необхідно зазначити «Каталог юристів України», за допомогою якого можна знайти хорошого юриста біля місця свого проживання, та навчальний курс «Сам собі юрист», за допомогою якого можливо використовувати всі тонкощі та недосконалості законів на свою користь.

У другому розділі «Послуги для бізнесу» представлено юридичні послуги та інформація, які будуть актуальні для малого та середнього бізнесу. Оскільки тут зібрані юридичні матеріали та консультації, що стосуються бізнесу в Україні, то вони будуть цікаві не тільки підприємцям, а й працівникам фірм. Також тут можна знайти безкоштовні книги по бізнесу, зразки договорів та інших необхідних документів.

У третьому розділі «Послуги для юристів» міститься велика кількість інформації, яка буде корисна як практикуючим юристам, так і тим, хто тільки вивчає юриспруденцію. Тут можна знайти юридичні статті та юридичні реферати, юридичний словник, рішення судів, безкоштовно

прочитати книги та підручники по праву, а також усі кодекси України. Також тут можна отримати свій власний e-mail та сайт.

У четвертому розділі зібрана різна інформація, яка хоч безпосередньо і не пов'язана з юриспруденцією, проте буде корисною та цікавою. Сюди належать сторінки присвячені розсилкам сайту, засіданням Верховної Ради, новинам, юридичний форум тощо.

«Бібліотека юриста Преміум» [2] – це найбільша в Україні електронна юридична бібліотека, яка містить понад 800 електронних примірників українських навчальних посібників і монографій з усіх галузей права. У цьому розділі в електронному вигляді представлено науково-практичні коментарі до всіх кодексів України, навчальні посібники, монографії юридичної тематики 2008–2011 рр. видання виключно українських авторів.

На веб-сайті «Правознавець» [6] широко подано юридичну літературу та періодику з різних галузей права, а також електронні підручники, монографії з теорії, історії та всіх галузей права України та зарубіжних країн.

Правовий портал України «LEX» [17] забезпечує підготовку майбутніх спеціалістів у галузі права навчальними матеріалами, а також актуальною аналітичною інформацією. Правовий портал «LEX» буде корисним практикуючим юристам, студентам і викладачам вищих юридичних навчальних закладів.

Правовий портал «LEX» пропонує такі юридичні сервіси: безкоштовна електронна юридична бібліотека, яка складається з навчальних матеріалів, коментованих видань, з якими можна ознайомитися на веб-сайті в режимі онлайн, або скопіювати безкоштовно; законодавство онлайн – підбірка законодавчих актів в актуальній версії; зразки позовних заяв, які також можна скопіювати безкоштовно, а також багато інших процесуальних юридичних документів; коментоване законодавство – коментарі до кодексів України, які підготовлені провідними спеціалістами в галузі права; доступ до єдиного реєстру судових рішень України; юридична допомога в режимі онлайн – спеціалісти в галузі права ресурсу завжди готові допомогти у вирішенні будь-яких юридичних спорів і проведенні будь-яких правових процедур; наукові обговорення по галузях права з метою запобігання прогалина у законодавстві та для написання доповідей, курсових, дипломних і дисертаційних робіт; аналітика, новини. Щоденно на правовому порталі «LEX» публікуються нові матеріали.

На інформаційно-юридичному порталі «Zakon.at.ua» [10] можна знайти більшість юридичних матеріалів, які потрібні юристам України

безкоштовно. Розділ «Правова база України» надає повнотекстові кодекси та коментарі до них. Юридична література налічує близько 300 підручників і посібників. Представлені також зразки документів. Також на порталі можна замовити або знайти додаткову інформацію через форум, завантажити свій файл на сайт, повідомити новини або додати замітку.

Юридичний портал «Юриспруденція on-line» [22] – це некомерційний інформаційно-правовий проект, перша в Україні приватна ініціатива науковців і практикуючих юристів, метою якої є сприяння розвитку юридичної науки та практики, поширення правової інформації, популяризація української правової думки та юридичної практики як минулого, так і сучасного серед усіх, хто цікавиться проблемами юриспруденції на основі нових інформаційних технологій.

Таким чином, створений та представлений на порталі НБУВ навігатор інтернет-ресурсами юридичної проблематики дає змогу студентам-правознавцям, юристам та іншим користувачам зорієнтуватися в інформації правового характеру.

Питання формування баз даних правової інформації та надання до них доступу в контексті сприяння підвищенню рівня правової культури громадян – серед пріоритетів й інших бібліотек України: національних, спеціальних, навчально-наукових, бібліотек вищих навчальних закладів, як-от: Національної парламентської бібліотеки України, бібліотеки Академії суддів України, бібліотеки Національного університету «Юридична академія України ім. Я. Мудрого», наукової бібліотеки Національного університету «Одеська юридична академія», науково-навчальної бібліотеки Київського університету права НАН України та ін. [3].

Отже, підбиваючи підсумки, зазначимо, що створені бібліотеками електронні ресурси юридичної проблематики формують специфічний сегмент національного інформаційного простору, який покликаний забезпечити необхідне інформаційне підґрунтя в процесі формування та підвищення правової культури громадян, їх обізнаності у потоці правової інформації.

Література

1. Безпека підприємництва. Інформаційно-аналітичний бюлетень. Додаток до журналу «Україна: події, факти, коментарі» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuviap.gov.ua/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=27&Itemid=189. – Назва з екрана.

2. Бібліотека юриста «Преміум» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://studrada.com.ua/premium>. – Назва з екрана.

3. *Блажкевич А.* Вплив правової інформації бібліотек на рівень правової культури громадян у контексті сучасного розвитку українського суспільства / А. Блажкевич // *Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського*. – Київ, 2012. – Вип. 33. – С. 200–210.

4. *Гончаренко О. М.* Права людини в Україні : навч. посіб. / О. М. Гончаренко. – Київ : Знання, 2008. – 208 с.

5. Громадська думка про правотворення. Бюлетень оперативних матеріалів на базі аналізу правової електронної інформації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuviar.gov.ua/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=30&Itemid=271. – Назва з екрана.

6. Електронна бібліотека юридичної літератури «Правознавець» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pravoznavec.com.ua/>. – Назва з екрана.

7. Електронні інформаційні ресурси інформаційно-аналітичних підрозділів Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuviar.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=17&Itemid=269. – Назва з екрана.

8. Закон України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки» [Електронний ресурс] // Відом. Верховної Ради України. – 2007. – № 12. – ст. 102. – Режим доступу: http://www.mns.gov.ua/content/zakon_537.html?PrintVersion. – Назва з екрана.

9. Інформаційно-аналітичні підрозділи Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuviar.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1&Itemid=348. – Назва з екрана.

10. Інформаційно-юридичний портал «Zakon.at.ua» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.at.ua/>. – Назва з екрана.

11. Конституційні права, свободи і обов'язки людини і громадянина в Україні / Ю. С. Шемшученко, Н. І. Карпачова [та ін.]; за ред. Ю. С. Шемшученко; НАН України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. – Київ : Юрид. думка, 2008. – 252 с.

12. Конституція України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%20k/96-вр>. – Назва з екрана.

13. Круглий стіл «Електронні інформаційні ресурси в системі сучасних соціальних комунікацій» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ippi.org.ua/kruglii-stil-%C2%ABelektronni-informatsiini-resursi-v-sistemi-suchasnikh-sotsialnikh-komunikatsii%C2%BB>. – Назва з екрана.

14. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>. – Назва з екрана.

15. Національна юридична бібліотека Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuviar.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=32&Itemid=310. – Назва з екрана.

16. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Національну юридичну бібліотеку» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/173-2000-п>. – Назва з екрана.

17. Правовой портал Украины «LEX» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukr-pravo.at.ua/>. – Назва з екрана.

18. Соціальні мережі як чинник розвитку громадянського суспільства : [монографія] / [О. С. Онищенко, В. М. Горовий, В. І. Попик та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – Київ, 2013. – 250 с.

19. Указ Президента України «Про Національну програму правової освіти населення» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/992/2001>. – Назва з екрана.

20. Указ Президента України «Про Національну юридичну бібліотеку» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/921/99/>. – Назва з екрана.

21. Юридические услуги Online [Электронный ресурс]. – Режим доступу: <http://www.yurist-online.com/>. – Загл. с екрана.

22. Юридичний портал «Юриспруденція on-line» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.lawyer.org.ua>. – Назва з екрана.

23. Юристам – автореферати дисертацій – простий пошук (архів) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_low/cgiirbis_64.exe?C21 COM=F&I21 DBN=ARD&P21 DBN=ARD&S21 FMT=&S21 ALL=&Z21 ID=. – Назва з екрана.

24. Юристам – електронний каталог НБУВ – простий пошук (архів) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_low/cgiirbis_64.exe?C21 COM=F&I21 DBN=EC&P21 DBN=EC-&S21 FMT=&S21 ALL=&Z21 ID=. – Назва з екрана.

25. Юристам – електронні колекції – простий пошук (архів) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_low/cgiirbis_64.exe?C21 COM=F&I21 DBN=ELIB&P21 DBN=ELIB&S21 FMT=&S21 ALL=&Z21 ID=. – Назва з екрана.

26. Юристам – інформаційні ресурси Інтернет – пошук за словником [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ir>

bis_low/cgiirbis_64.exe?C21 COM=T&I21 DBN=WEBL_EX&P21 DBN=WEBL&T21 TRM=%D0%95&S21 FMT=fullwebr&Z21 ID=&T21 PRF=T=&T21 CNR=20&S21 CNR=20&S21 REF=10. – Назва з екрана.

27. Юристам – інформаційні ресурси Інтернет – простий пошук (архів) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_low/cgiirbis_64.exe?C21 COM=F&I21 DBN=WEBL&P21 DBN=WEBL&S21 FMT=&S21 ALL=&Z21 ID=. – Назва з екрана.

28. Юристам – інформаційно-аналітичні матеріали – простий пошук (архів) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_low/cgiirbis_64.exe?C21 COM=F&I21 DBN=ULIB&P21 DBN=ULIB&S21 FMT=&S21 ALL=&Z21 ID=. – Назва з екрана.

29. Юристам – наукова електронна бібліотека – простий пошук (архів) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_low/cgiirbis_64.exe?C21 COM=F&I21 DBN=VFEIR&P21 DBN=VFEIR&S21 FMT=&S21 ALL=&Z21 ID=. – Назва з екрана.

30. Юристам – реферативна інформація – простий пошук (архів) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_low/cgiirbis_64.exe?C21 COM=F&I21 DBN=REF&P21 DBN=REF&S21 FMT=&S21 ALL=&Z21 ID=. – Назва з екрана.

References

1. Bezpeka pidpriumnystva. Informatsijno-analitychnyj biuletен'. Dodatok do zhurnalu «Ukraina: podii, fakty, komentari» [Security business. Information-analytical bulletin. Appendix to the magazine «Ukraine: events, facts, comments»]. nbuviap.gov.ua. Retrieved from http://nbuviap.gov.ua/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=27&Itemid=189 [in Ukrainian].

2. Biblioteka iurysta «Premium» [Library Associate «Premium»]. studrada.com.ua. Retrieved from <http://studrada.com.ua/premium> [in Ukrainian].

3. Blazhkevych, A. L. (2012). Vplyv pravovoi informatsii bibliotek na riven' pravovoi kul'tury hromadian u konteksti suchasnoho rozvytku ukrains'koho suspil'stva [Effect of legal information at libraries level of legal culture of citizens in the context of modern development of Ukrainian society]. *Naukovi pratsi Natsional'noi biblioteky Ukrainy im. V. I. Vernads'koho – Transactions of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine*, issue 33, 200–210 [in Ukrainian].

4. Honcharenko, O. M. (2008). Prava liudyny v Ukraini: navch. posib. [Human Rights in Ukraine: teach. guidances.]. Kyiv: Znannia [in Ukrainian].

5. Hromads'ka dumka pro pravotvorennia. Biuletен' operatyvnykh materialiv na bazi analizu pravovoi elektronnoi informatsii [Public opinion on lawmaking. Bulletin of the available materials based on legal analysis of electronic information]. nbuviap.gov.ua. Retrieved from http://nbuviap.gov.ua/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=30&Itemid=271 [in Ukrainian].

6. Elektronna biblioteka iurydychnoi literatury «Pravoznavets'» [Electronic library of legal literature «lawyer»]. www.pravoznavec.com.ua. Retrieved from <http://www.pravoznavec.com.ua/> [in Ukrainian].

7. Elektronni informatsijni resursy informatsijno-analitychnykh pidrozdiliv Natsional'noi biblioteki Ukrainy im. V. I. Vernads'koho [Electronic information resources information and analytical units of the National Library of Ukraine. Vernadsky]. nbuviap.gov.ua. Retrieved from http://nbuviap.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=17&Itemid=269 [in Ukrainian].

8. Zakon Ukrainy «Pro Osnovni zasady rozvytku informatsijnoho suspil'stva v Ukraini na 2007–2015 roky» [Law of Ukraine «On the Basic Principles of Information Society in Ukraine in 2007–2015»]. Vidomosti Verkhovnoi Rady –Ukrainy Supreme Council of Ukraine, 12, p. 102. www.mns.gov.ua. Retrieved from http://www.mns.gov.ua/content/zakon_537.html?PrintVersion [in Ukrainian].

9. Informatsijno-analitychni pidrozdily Natsional'noi biblioteki Ukrainy im. V. I. Vernads'koho [Information-analytical units of the National Library of Ukraine. Vernadsky]. nbuviap.gov.ua. Retrieved from http://nbuviap.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1&Itemid=348 [in Ukrainian].

10. Informatsijno-iurydychnyj portal «Zakon.at.ua» [Information and Legal Portal «Zakon.at.ua»]. zakon.at.ua. Retrieved from <http://zakon.at.ua/> [in Ukrainian].

11. Shemshuchenko, Yu. S., & Karpachova, N. I. at al. (2008). Konstytutsijni prava, svobody i obov'язky liudyny i hromadianyna v Ukraini [Constitutional rights, freedoms and duties of man and citizen in Ukraine]. Kyiv: Yurydychna dumka [in Ukrainian].

12. Konstytutsiia Ukrainy [The Constitution of Ukraine]. zakon2.rada.gov.ua. Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%20%2F%2096-%D0%B2> [in Ukrainian].

13. Kruhlyj stil «Elektronni informatsijni resursy v systemi suchasnykh sotsial'nykh komunikatsij» [Round Table «Electronic information resources in the system of modern social communications»]. ippi.org.ua. Retrieved from <http://ippi.org.ua/kruglii-stil-%C2%ABelektronni-informatsiini-resursi-v-sistemi-suchasnikh-sotsialnikh-komunikatsii%C2%BB> [in Ukrainian].

14. Natsional'na biblioteka Ukrainy im. V. I. Vernads'koho [National Library of Ukraine Vernadsky]. nbuv.gov.ua. Retrieved from <http://www.nbuv.gov.ua/> [in Ukrainian].

15. Natsional'na iurydychna biblioteka Natsional'noi biblioteki Ukrainy im. V. I. Vernads'koho [National Law Library National Library of Ukraine Vernadsky]. nbuviap.gov.ua. Retrieved from http://nbuviap.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=32&Itemid=310 [in Ukrainian].

16. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy «Pro zatverdzhennia Polozhennia pro Natsional'nu iurydychnu biblioteku» [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine «On approval of the National Law Library»]. zakon2.rada.gov.ua. Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/173-2000-п> [in Ukrainian].

17. Pravovoj portal Ukrainy «LEX» [Legal Portal of Ukraine «LEX»]. ukr-pravo.at.ua. Retrieved from <http://ukr-pravo.at.ua/> [in Russian].

18. Onyschenko, O. S., Horovyj, V. M., & Popyk, V. I. (2013). Sotsial'ni merezhi iak chynnyk rozvytku hromadians'koho suspil'stva [Social media as a factor in the development of civil society]. NAN Ukrainy, Nats. b-ka Ukrainy im. V. I. Vernads'koho – National Academy of Sciences of Ukraine, Nat. b-ka Ukraine. Vernadsky. Kyiv [in Ukrainian].

19. Ukaz Prezydenta Ukrainy «Pro Natsional'nu prohramu pravovoi osvity naselennia» [Decree of the President of Ukraine «On National program of legal education of the population»]. zakon4.rada.gov.ua. Retrieved from <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/992/2001> [in Ukrainian].

20. Ukaz Prezydenta Ukrainy «Pro Natsional'nu iurydychnu biblioteku» [Decree of the President of Ukraine «On National Law Library»]. zakon3.rada.gov.ua. Retrieved from <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/921/99/> [in Ukrainian].

21. Juridicheskie uslugi Online [Legal services Online]. www.yurist-online.com. Retrieved from <http://www.yurist-online.com/> [in Russian].

22. Yurydychnyj portal «Yurysprudentsiia on-line» [Legal portal «Law online»]. www.lawyer.org.ua. Retrieved from <http://www.lawyer.org.ua> [in Ukrainian].

23. Yurystam – avtoreferaty dysertatsij – prostyj poshuk (arkhiv) [Lawyers – abstracts of dissertations – simple search (Archive)]. irbis-nbuv.gov.ua. Retrieved from http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_low/cgiirbis_64.exe?C21COM=F&I21DBN=ARD&P21DBN=ARD&S21FMT=&S21ALL=&Z21ID= [in Ukrainian].

24. Yurystam – elektronnyj kataloh NBUV – prostyj poshuk (arkhiv) [Lawyers – electronic catalog NBUV – simple search (Archive)]. irbis-nbuv.

gov.ua. Retrieved from http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_low/cgiirbis_64.exe?C21 COM=F&I21 DBN=EC&P21 DBN=EC&S21 FMT=&S21 ALL=&Z21 ID= [in Ukrainian].

25. Yurystam – elektronni kolektsii – prostyj poshuk (arkhiv) [Lawyers – electronic collection – simple search (Archive)]. irbis-nbuv.gov.ua. Retrieved from http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_low/cgiirbis_64.exe?C21 COM=F&I21 DBN=ELIB&P21 DBN=ELIB&S21 FMT=&S21 ALL=&Z21 ID= [in Ukrainian].

26. Yurystam – informatsijni resursy Internet – poshuk za slovnykom [Lawyers – Internet resources – search dictionary]. irbis-nbuv.gov.ua. Retrieved from http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_low/cgiirbis_64.exe?C21 COM=T&I21 DBN=WEBL_EX&P21 DBN=WEBL&T21 TRM=%D0%95&S21 FMT=fullwebr&Z21 ID=&T21 PRF=T=&T21 CNR=20&S21 CNR=20&S21 REF=10 [in Ukrainian].

27. Yurystam – informatsijni resursy Internet – prostyj poshuk (arkhiv) [Lawyers – Internet resources – simple search (Archive)]. irbis-nbuv.gov.ua. Retrieved from http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_low/cgiirbis_64.exe?C21 COM=F&I21 DBN=WEBL&P21 DBN=WEBL&S21 FMT=&S21 ALL=&Z21 ID= [in Ukrainian].

28. Yurystam – informatsijno-analitychni materialy – prostyj poshuk (arkhiv) [Lawyers – information and analytical materials – simple search (Archive)]. irbis-nbuv.gov.ua. Retrieved from http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_low/cgiirbis_64.exe?C21 COM=F&I21 DBN=ULIB&P21 DBN=ULIB&S21 FMT=&S21 ALL=&Z21 ID= [in Ukrainian].

29. Yurystam – naukova elektronna biblioteka – prostyj poshuk (arkhiv) [Lawyers – Scientific Electronic Library – simple search (Archive)]. irbis-nbuv.gov.ua. Retrieved from http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_low/cgiirbis_64.exe?C21 COM=F&I21 DBN=VFEIR&P21 DBN=VFEIR&S21 FMT=&S21 ALL=&Z21 ID= [in Ukrainian].

30. Yurystam – referatyvna informatsiia – prostyj poshuk (arkhiv) [Lawyers – summary information – simple search (Archive)]. irbis-nbuv.gov.ua. Retrieved from http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_low/cgiirbis_64.exe?C21 COM=F&I21 DBN=REF&P21 DBN=REF&S21 FMT=&S21 ALL=&Z21 ID= [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 05.05.2015.

Andrej Blazhkevych

V. I. Vernadsky National Library of Ukraine

Electronic Legal Library as a Part of the National Information Space

In the modern Ukrainian national space tendency to increase the number of electronic law library designed to promote and improve the legal culture of citizens.

Libraries are available most institutions have certain document-information resources on the right and obligation to ensure realization of the human right to information. This remarkable aspect is aimed at creating legal awareness of citizens of Ukraine. The National Law Library Vernadsky National Library of Ukraine National Academy of Sciences of Ukraine.

National Law Library provides accumulation and effective use of documentary information resources in all kinds of media containing legal information and other resources information related by their substantive legal basis from which, in turn, contribute to the improvement of law-making in Ukraine, study opinion on the effectiveness of law-making, social needs improvement, the prospects for its development in the context of social evolution.

High demand for lawyers and lawyers use legal information resources of the National Library of Ukraine. Vernadsky. On the website you can find a lot of literature on Legal Sciences of the Library.

A library electronic resources legal issues become an effective tool in shaping and improving the legal culture of citizens, their awareness of the flow of legal information.

Keywords: electronic legal libraries, legal culture of citizens, web site.

Андрей Блажкевич

Национальная библиотека Украины имени В. И. Вернадского

Электронные юридические библиотеки как составляющая национального информационного пространства

В современном украинском национальном пространстве наблюдается тенденция к увеличению количества электронных юридических библиотек, призванных способствовать формированию и повышению уровня правовой культуры граждан.

Библиотеки наиболее доступные учреждения, которые обладают определенными документо-информационными ресурсами по вопросам права и обязаны обеспечивать реализацию права человека на информацию. В этом аспекте примечательно направлена на формирование правовой культуры граждан Украины деятельность Национальной юридической библиотеки Национальной библиотеки Украины им. В. И. Вернадского НАН Украины.

Национальная юридическая библиотека обеспечивает аккумуляцию и эффективное использование документально-информационных ресурсов на всех видах

носителей, содержащих правовую информацию, а также другие ресурсы информации, смежные по своей содержательной основе с правовыми, которые, в свою очередь, способствуют совершенствованию правотворческой деятельности в Украине, изучению общественного мнения об эффективности правотворчества, общественные потребности в его совершенствовании, перспективы его развития в контексте общественной эволюции.

Большим спросом для правоведов и юристов пользуются юридические информационные ресурсы Национальной библиотеки Украины им. В. И. Вернадского.

Созданные библиотеками электронные ресурсы юридической проблематики становятся эффективным инструментом в процессе формирования и правовой культуры граждан, их осведомленности в потоке правовой информации.

Ключевые слова: электронные юридические библиотеки, правовая культура граждан, веб-сайт.